

Strategia rozwoju Gminy Zatory na lata 2016 - 2025

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	2
2. Problemy i wyzwania strategiczne	2
3. Interesy i założenia strategiczne (na podstawie analiz uwarunkowań rozwojowych oraz kluczowych sił napędowych wzrostu)	5
4. Wybory strategiczne – wizja rozwoju.....	7
5. Deklaracja misji Gminy	8
6. Ogólne reguły zastosowane przy formułowaniu celów strategicznych.....	8
7. Cele strategiczne i operacyjne oraz działania i projekty realizacyjne	9
8. System wdrażania i finansowania Strategii.....	33
8.1. Wprowadzenie	33
8.2. Systemy zarządzania	34
9. Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii	36
10. Wskaźniki i sposób monitorowania oraz ewaluacji Strategii.....	36
11. Zgodność i spójność Strategii z innymi dokumentami programowymi	39

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Zatory została opracowana do 2025 roku. Dokument składa się dwóch części:

- Programowej - w której określono cele strategiczne i operacyjne oraz kluczowe, z punktu rozwoju strategicznego, działania oraz projekty realizacyjne. W tej części dokonano syntezy prac dotyczących określania problemów i wyzwań oraz formułowania założeń strategicznych i szans rozwojowych. Były one podstawą do przeprowadzenia selekcji oraz dokonania wyboru celów, działań i projektów, najlepiej służących stabilnemu i zrównoważonemu rozwojowi Gminy Zatory.
- Załączników - zawierających opis istniejącej sytuacji (analiza i diagnoza stanu gminy), analizę SWOT (opis problemów, a także szans rozwojowych), oraz opis badania diagnostycznego - konsultacji społecznych, przeprowadzonych w formie ankiety, skierowanej do mieszkańców gminy, w październiku 2015 r.

Ponadto dokument zawiera informacje i zalecenia na temat sposobu wdrażania, finansowania, monitorowania oraz przyszłej oceny działań realizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych.

2. Problemy i wyzwania strategiczne

Diagnoza przeprowadzona na podstawie ankiet i analiz eksperckich wykazała następujące wyzwania strategiczne, które powinny być rozwiązywane bądź przez Gminę bądź przez podmioty gospodarcze lub mieszkańców w poszczególnych sektorach życia społecznego i gospodarczego.

Rys. 1. Wyzwania strategiczne Gminy Zatory

Tabela 1. Najistotniejsze wyzwania strategiczne dla gminy Zatory

	Wyzwania strategiczne
Gospodarka	<ul style="list-style-type: none"> - Stymulowanie wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców - Wzmocnienie rolnictwa - przeciwdziałanie pogarszaniu się sytuacji ekonomicznej i pozycji konkurencyjnej gospodarstw rolnych w gminie - Identyfikacja i uzbrajanie terenów pod działalność produkcyjno-usługową, celem poprawy atrakcyjności inwestycyjnej w wybranych sektorach (np. tzw. srebrnej i zielonej ekonomii) - Zapewnienie dobrej jakości dróg i dostępności usług transportu zbiorowego dla mieszkańców, celem zwiększenia mobilności (dojazdy do miejsc pracy, szkół), - Poprawa warunków obsługi osób przyjeżdżających do gminy w celach turystyczno-rekreacyjnych. <p>→ Ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie gminy i niedostatek oferty inwestycyjnej mogą stymulować migrację młodych i lepiej wykształconych osób oraz ograniczać osiedlanie się nowych mieszkańców</p> <p>→ Problemy rozwoju gospodarczego mogą zostać wzmocnione przez pogarszający się stan finansów publicznych i przerzucanie części przyrostu długu publicznego na gminy, prowadzenie polityki zmniejszania wsparcia dla małych gmin wiejskich celem ich konsolidacji w większe JST</p>
Społeczeństwo:	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost perspektyw rozwojowych dla mieszkańców gminy i przeciwdziałanie migracji (szczególnie wśród ludzi młodych) - Rozszerzenie zakresu współpracy gminy z organizacjami społecznymi, w tym w zakresie kultywowania i promowania kultury kurpiowskiej - Wzmacnianie relacji sąsiedzkich w wymiarze międzypokoleniowym - Poprawa poziomu kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach , celem przyciągania do gminy nowych mieszkańców oraz budowania jej wizerunku jako świadczącej usługi edukacyjne na wysokim i ciągle doskonalonym poziomie - Poprawa oferty zajęć pozalekcyjnych, oferty kulturalnej, jakości funkcjonowania pomocy społecznej, jakości usług medycznych i dostępu do opieki medycznej <p>→ Problemy dotyczące integracji społecznej oraz jakości niektórych usług społecznych mogą mieć negatywny wpływ na atrakcyjność społeczną gminy jako miejsca osiedlania się nowych mieszkańców i na migracje</p>

<p>Oferta cywilizacyjna Mieszkalnictwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uzbrajanie terenów pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną, celem wzrostu atrakcyjności dla inwestycji mieszkaniowych - Zaspokojenie potrzeb w zakresie gospodarki ściekowej w gminie, z uwzględnieniem terenów rekreacyjnych - Poprawa jakości i niezawodności usług wodociągowych, zaspokojenie potrzeb modernizacyjnych infrastruktury wodociągowej oraz potrzeb sezonowych (w okresie wzmożonego napływu osób korzystających z działek rekreacyjnych) - Poprawa stanu dróg gminnych i wewnętrznych oraz lepsze zaspokajanie potrzeb remontowych dotyczących dróg powiatowych - Zapewnienie wystarczających rezerw wody, - Poprawa warunków do uprawiania sportów amatorskich i rekreacji czynnej, w tym z wykorzystaniem terenów leżących w obszarze NATURA 2000 <p>→ Problemy dotyczące standardów cywilizacyjnych (dostępność usług kanalizacyjnych oraz dostępność usług komunikacji zbiorowej), mogą wpływać na migracje, a także mieć negatywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości i inwestycje mieszkaniowe w gminie</p>
<p>Zarządzanie, promocja i wizerunek Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie polityki informacyjnej i planu promocji gminy, w celu zwiększenia jej rozpoznawalności dla inwestorów, a także jako atrakcyjnego miejsca do rekreacji letniej oraz osiedlania się - Zaspokojenie oczekiwań społecznych dotyczących szerokiego informowania o planach i działaniach samorządu
<p>Relacje zewnętrzne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost ilości przedsięwzięć, w tym inwestycyjnych realizowanych we współpracy z partnerami publicznymi (powiat, gminy sąsiednie), społecznymi i prywatnymi <p>→ Problemy dotyczące partnerstw oraz systemu promocji i komunikacji mogą mieć negatywny wpływ na skuteczność inwestycyjną, rozpoznawalność i konkurencyjność gminy</p>

3. Interesy i założenia strategiczne (na podstawie analiz uwarunkowań rozwojowych oraz kluczowych sił napędowych wzrostu)

Gmina Zatory opiera koncepcję swojego rozwoju na wykorzystaniu następujących potencjałów wzrostu:

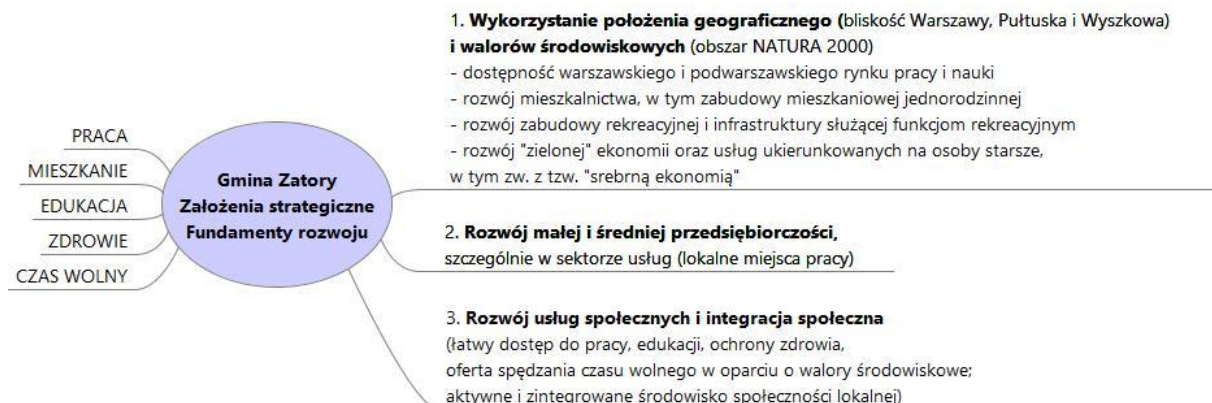
Tabela 2. Potencjały wzrostu gminy Zatory

Czynnik (potencjał)	Wykorzystanie czynnika
Położenie geograficzne Warunki środowiskowe	Wpływ na dostępność do miejsc pracy i edukacji
	Możliwy wzrost liczby mieszkańców i osób przyjezdnych (mieszkających czasowo na terenie Gminy)
	Zapewnienie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, szczególnie w sektorach „zielonej”, oraz tzw. srebrnej ekonomii (usług skierowanych do osób senioralnych)
Potencjał społeczny	Poprawa integracji społecznej i wykorzystanie potencjału społecznego w oparciu o wspólnotę oraz dziedzictwo kulturowe kurpiowszczyzny, w powiązaniu z integracją społeczną i usługami społecznymi świadczonymi na wysokim poziomie i ciągle doskonalonymi

Kluczowymi czynnikami rozwoju Gminy będą: położenie geograficzne i powiązania komunikacyjne z aglomeracją warszawską; rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości lokalnej oraz rosnąca atrakcyjność osadnicza.

Skuteczność strategiczna Gminy, bazująca na naturalnych fundamentach wzrostu powinna wypełnić wszystkie ważne, podstawowe potrzeby społeczne: dostępu do pracy, mieszkania, usług komunalnych i społecznych oraz jakości spędzania wolnego czasu.

Rys. 2. Założenia strategiczne dla Gminy Zatory

1. Troską władz samorządowych powinno być maksymalizowanie korzyści wynikających z położenia i potencjału środowiskowego Gminy.
Czynnik położenia geograficznego (bliskość Warszawy, Pułtuska i Wyszkowa) i zarówno walory, jak i ograniczenia środowiskowe (61,1 % obszaru Gminy leży na obszarze NATURA 2000) determinują oddziaływanie innych czynników wzrostu – zarówno ze względu na:
 - a. dostępność warszawskiego i podwarszawskiego rynku pracy,
 - b. potencjał tego rynku dla osiedlania się nowych mieszkańców i napływu osób korzystających sezonowo z pobytu na terenie Gminy (właściciele działek rekreacyjnych oraz osoby uprawiające turystykę czynną)
 - c. potencjał rozwojowy dla rozwoju infrastruktury i usług ukierunkowanych na osoby senioralne, m.in. w ramach sektora tzw. srebrnej ekonomii (silver economy)
 - d. potencjał dla rozwoju tzw. zielonej ekonomii (green economy).
2. Intensyfikacja rozwoju nieuciążliwego przemysłu i usług, w tym specjalizacja i konsolidacja produkcji rolnej, powiązana z rozwojem małego przetwórstwa rolno-spożywczego - w oparciu o strategiczne planowanie przestrzenne i pełne wykorzystanie terenów inwestycyjnych na obszarze gminy może pozytywnie oddziaływać na atrakcyjność osadniczą gminy, i w dużej mierze ma wpływ na wskaźniki migracyjne.
3. Oferta dla inwestycji mieszkaniowych, powiązana z ofertą edukacyjną i kulturową w związku z ogólnokrajowymi trendami osiedlania się na obszarach funkcjonalnych wokół miast i aglomeracji w jednostkach osadniczych o dobrych połączeniach komunikacyjnych i dobrej jakości usług komunalnych, społecznych i administracyjnych, powinna mieć decydujący wpływ na stawanie się przez gminę Zatory nowoczesnym ośrodkiem osadniczym. Warunkiem niezbędnym dla uznania gminy jako konkurencyjnego i atrakcyjnego miejsca zamieszkania i pobytu czasowego jest aktywność i integracja społeczności całej gminy oraz wzrost jej rozpoznawalności (potrzeba wzmożenia działań promocyjno-wizerunkowych powiązanych z działaniami na rzecz pozyskiwania inwestorów).

4. Wybory strategiczne – wizja rozwoju

Wizja rozwoju Gminy opiera się na następujących wyborach strategicznych:

Tabela 3. Wizja – wybory strategiczne

	Wybory strategiczne do 2025 roku Chcemy, aby Zatory były Gminą, którą charakteryzuje:
Gospodarka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystane atuty położenia i czystego środowiska 2. Zwiększająca się oferta lokalnych atrakcyjnych miejsc pracy 3. Łatwość dostępu do miejsc pracy w innych ośrodkach 4. Stabilna dynamika rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego
Społeczeństwo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka integracja społeczna budowana na wspólnej wizji rozwoju i kulturze lokalnej 2. Konkurencyjna jakość edukacji szkolnej i oferty zajęć pozalekcyjnych 3. Wysoka jakość i dostępność innych usług społecznych
Oferta cywilizacyjna Mieszkalnictwo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bogata oferta terenów dla inwestycji mieszkaniowych, przedsięwzięć komercyjnych (np. dom spokojnej starości) i rekreacyjnych 2. Dobre połączenia komunikacyjne z ośrodkami miejskimi 3. Dobry stan dróg gminnych i powiatowych 4. Wysoka jakość i dostępność usług komunalnych i administracyjnych 5. Rozwijanie oferty spędzania wolnego czasu – w zakresie wydarzeń kulturalnych, rekreacji i sportów amatorskich 6. Dbłość o utrzymanie i poprawę stanu środowiska naturalnego 7. Dobra dostępność usług opartych o technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK)
Zarządzanie i relacje zewnętrzne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka jakość zarządzania rozwojem i działaniami operacyjnymi gminy w oparciu o wieloletnie planowanie i prognozowanie finansowe 2. Partnerska współpraca z innymi podmiotami publicznymi, społecznymi i prywatnymi, szczególnie w realizacji zadań w obszarach: <ul style="list-style-type: none"> - inwestycji infrastrukturalnych - transportu zbiorowego - świadczenia usług komunalnych i społecznych - przedsiębiorczości 3. Aktywna promocja i budowanie wizerunku gminy w wymiarze regionalnym 4. Rozwój kontaktów międzynarodowych

5. Deklaracja misji Gminy

Celem długofalowych działań władz samorządowych Gminy Zatory, jest stabilność rozwoju wspólnoty samorządowej, wzrost zamożności mieszkańców gminy oraz poprawa jakości ich życia, a także wizerunek Gminy jako miejsca przyjaznego przedsiębiorcom oraz wszystkim osobom szukającym spokoju i odpoczynku.

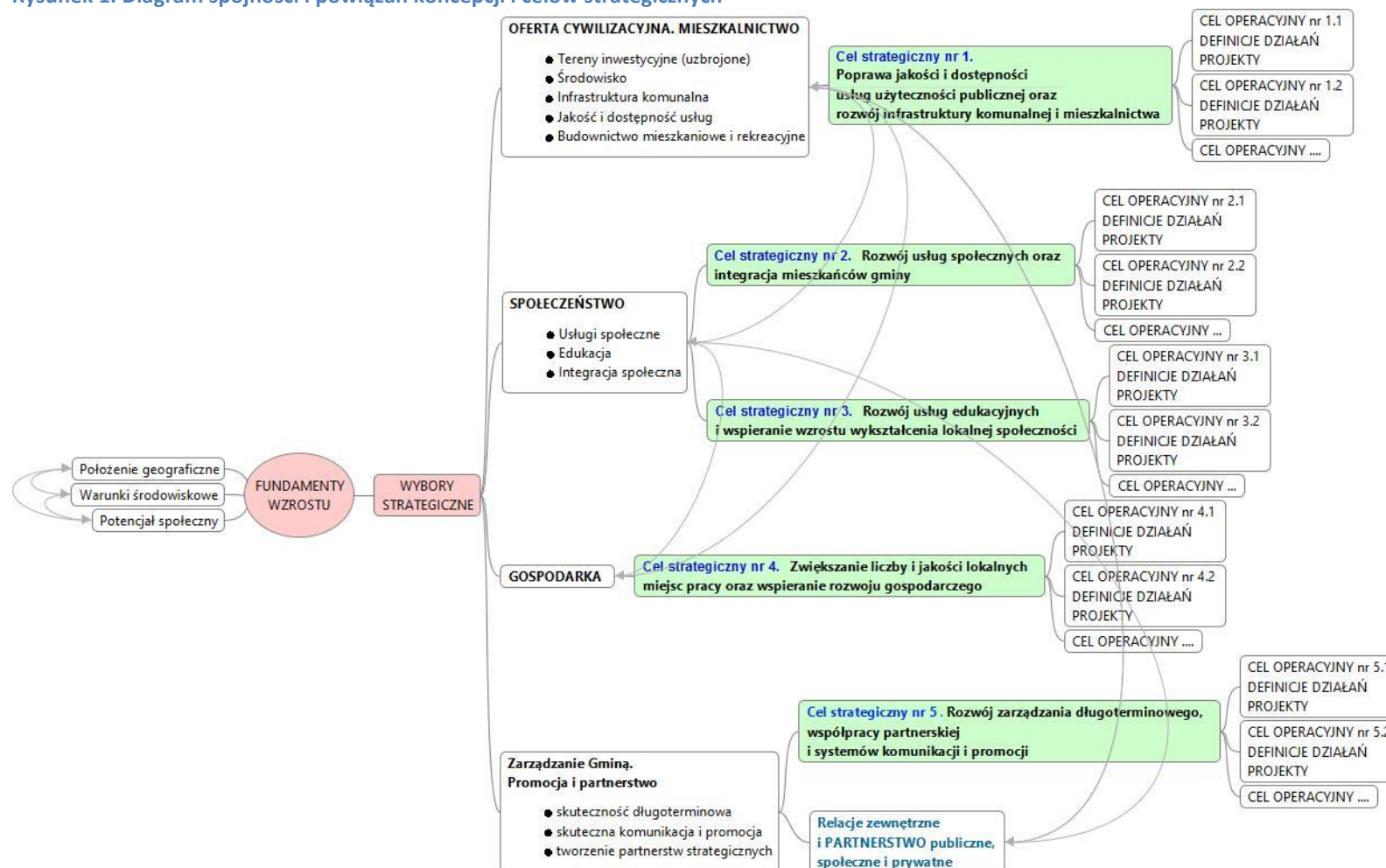
6. Ogólne reguły zastosowane przy formułowaniu celów strategicznych

- 1) Rozwijanie potencjałów i silnych stron w sposób zapewniający równowagę rozwoju (np. unikanie zagrożeń dla środowiska naturalnego);
- 2) Dążenie do opierania rozwoju gminy na większej liczbie zróżnicowanych branż lokalnej gospodarki zapewniające mniejsze ryzyko niepowodzenia strategii;
- 3) Uwzględnienie zasad innowacyjności, wzmocnienia kapitału ludzkiego i społecznego, gospodarki opartej na wiedzy i planowaniu scenariuszowym dla rozwoju;
- 4) Wdrażanie polityki „liczenia na własne siły” oraz analizowanie zagrożeń, które są silnie związane z oddziaływaniem czynników niezależnych lub słabo zależnych od gminy;
- 5) Priorytetyzacja działań powodujących szybkie niwelowanie słabych stron gminy i przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju, oraz podejmowanie działań powodujących przekształcenie zagrożeń w szanse tam, gdzie jest to możliwe, w oparciu o nowoczesne narzędzia planowania, w tym wykorzystujące i integrujące wiązanie wieloletnich planów inwestycyjnych (WPI) z zarządczą analizą finansową Gminy (ZAFG);
- 6) Analiza i wykorzystywanie możliwości polityki strukturalnej i rolnej Unii Europejskiej na etapach planowania i wdrażania strategii rozwoju;
Zapewnienie spójności celów strategicznych gminy z celami strategii i programów operacyjnych na poziomie krajowym i regionalnym;
Planowanie działań zapewniających utrzymanie wysokiej absorpcji środków z funduszy strukturalnych zarówno na współfinansowanie inwestycji, jak i budowanie kapitału ludzkiego oraz społecznego;
- 7) Zapewnienie zgodności strategii rozwoju gminy z planami powiatu pułtuskiego i innych gmin, w stopniu pozwalającym na efektywne współdziałanie samorządów;
- 8) Rozwój partnerstwa publiczno-społecznego i partnerstwa publiczno-prywatnego w realizacji celów i projektów rozwojowych.

7. Cele strategiczne i operacyjne oraz działania i projekty realizacyjne

Strategia rozwoju Gminy Zatory stanowi logiczny i uporządkowany zestaw celów, działań i projektów operacyjnych bazujący na dokonanych, po wnikliwych analizach, założeniach oraz wyborach strategicznych. Spójność i powiązania koncepcji oraz celów strategicznych są zobrazowane w diagramie poniżej.

Rysunek 1. Diagram spójności i powiązań koncepcji i celów strategicznych

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa

Cel strategiczny nr 1 dotyczy kluczowych usług użyteczności publicznej oraz infrastruktury wpływającej na jakość życia mieszkańców gminy. Z perspektywy zamierzeń rozwojowych, są to także czynniki decydujące o atrakcyjności inwestycyjnej dla budownictwa mieszkaniowego i przedsiębiorczości. W ramach tego celu zostały uwzględnione także aspekty ochrony środowiska, którego jakość jest jednym z ważniejszych atutów gminy Zatory. Dobry stan środowiska naturalnego nie jest jednak wystarczającym czynnikiem przesądzającym o rozwoju. Dlatego dla wszystkich istotnych obszarów funkcjonowania gminy, zostały określone cele operacyjne. Przewiduje się poprawę niezawodności zaopatrzenia w wodę, dalsze rozwiązywanie problemów gospodarki ściekowej, a także rozwój lub modernizację pozostałej infrastruktury, w tym drogowej.

W ramach pierwszego celu strategicznego zakłada się również realizację zasad gospodarki niskoemisyjnej oraz - zgodne z pakietem klimatyczno-energetycznym, zwiększenie zużycia energii ze źródeł odnawialnych. W tym zakresie nadrzędnym kryterium powinna być efektywność ekonomiczna realizowanych przedsięwzięć oraz ich trwałość i użyteczność dla społeczności gminy.

Cel nr 1 obejmuje także inne działania wpływające na jakość życia, w tym związane z zapewnieniem mieszkańcom wszechstronnego bezpieczeństwa, a także warunków do rekreacji i dostępu do Internetu.

Tabela 4. Cel strategiczny nr 1. Obszar: OFERTA CYWILIZACYJNA. MIESZKALNICTWO

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel operacyjny nr 1.1. Ochrona środowiska poprzez zaspokojenie potrzeb w zakresie gospodarki ściekowej	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.1.1. Określenie docelowej koncepcji infrastruktury i świadczenia usług kanalizacyjnych w gminie Zatory z uwzględnieniem podziału na obszary zwartej i rozproszonej zabudowy	1.1.1.1. Opracowanie planów rozwoju infrastruktury i usług kanalizacyjnych
1.1.2. Rozbudowa systemów oczyszczania ścieków na terenie gminy	1.1.2.1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Zatory
1.1.3. Likwidacja zagrożeń dla środowiska na terenach nie objętych gminną siecią kanalizacyjną	1.1.2.2. Lokalizacja i budowa nowej oczyszczalni ścieków 1.1.3.1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
	1.1.3.2. Monitoring przestrzegania przepisów związanych z gospodarką ściekową
Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel operacyjny nr 1.2. Podniesienie niezawodności dostaw wody pitnej z gminnej sieci wodociągowej	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.2.1. Zwiększenie wydajności gminnego systemu wodociągowego	1.2.1.1. Analiza potrzeb i opracowanie koncepcji modernizacji gminnej sieci wodociągowej pod kątem zwiększenia niezawodności dostaw i poprawy efektywności 1.2.1.2. Budowa modernizacja infrastruktury wodociągowej dla zwiększenia wydajności systemu wodociągowego w gminie (lokalizacja i budowa nowego ujęcia i SUW dla systemu wodociągowego w gminie i zbiorników wyrównawczych)
1.2.2. Działania edukacyjne na rzecz gospodarnego dysponowania wodą pitną	1.2.2.1. Opracowanie i wdrożenie instrumentów zapobiegających marnotrawieniu wody pitnej

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel Operacyjny 1.3. Poprawa stanu środowiska poprzez ochronę powietrza na obszarze gminy	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.3.1. Działania zapewniające wzrost efektywności energetycznej i ograniczenie emisji związanej ze zużyciem energii.	1.3.1.1. Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) dla gminy Zatory 1.3.1.2. Termomodernizacja budynków szkolnych na terenie gminy 1.3.1.3. Termomodernizacja innych budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Zatory
1.3.2. Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.	1.3.2.1. Zwiększenie liczby instalacji kolektorów słonecznych na terenie gminy 1.3.2.2. Budowa instalacji ogniw fotowoltaicznych

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel Operacyjny 1.3. Poprawa stanu środowiska poprzez ochronę powietrza na obszarze gminy	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.3.3. Działania edukacyjne i promocyjne związane z ochroną atmosfery i poprawą efektywności wykorzystania energii	na terenie gminy 1.3.3.1. Realizacja przedsięwzięć z zakresu ochrony powietrza we współdziałaniu z mieszkańcami wynikających z PGN, w tym związanych z wykorzystaniem OZE 1.3.3.2. Wsparcie informacyjno-promocyjne dla mieszkańców w zakresie wdrażania gospodarki niskoemisyjnej i efektywnego wykorzystania energii (we współpracy z organizacjami społecznymi)
1.3.4. Kontynuacja działań związanych z usuwaniem azbestu	1.3.4.1. Wdrażanie programu wymiany pokryć dachowych wykonanych z azbestu

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel Operacyjny 1.4. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy Zatory	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.4.1. Działania zapewniające poprawę stanu gminnej infrastruktury drogowej oraz rozwój infrastruktury zwiększającej bezpieczeństwo w rejonie szkół, w obszarach przystanków komunikacji zbiorowej oraz innych obszarach podwyższonego ryzyka	1.4.1.1. Przebudowa dróg gminnych i infrastruktury okołodrogowej (w tym zapewniających poprawę bezpieczeństwa ruchu rowerzystów i pieszych) 1.4.1.2. Budowa chodników wzdłuż dróg gminnych i powiatowych na obszarach skoncentrowanej zabudowy i w miejscach szczególnie niebezpiecznych 1.4.1.3. Przebudowa drogi gminnej Zatory – Stawinoga 1.4.1.4. Przebudowa drogi gminnej Zatory – Holendry 1.4.1.5. Przebudowa drogi gminnej Wiktoryn – Przyłubie – granice gminy

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel Operacyjny 1.4. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy Zatory	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.4.2. Współpraca z Powiatem Pułuskim w remontach i przebudowie dróg powiatowych.	1.4.2.1. Przedsięwzięcia realizowane we współpracy z Powiatem Pułuskim w zakresie remontów i przebudowy dróg powiatowych i infrastruktury okołodrogowej
1.4.3. Działania związane z modernizacją i rozbudową oświetlenia ulicznego w gminie	1.4.3.1. Opracowanie dokumentacji technicznej modernizacji i rozbudowy oświetlenia ulicznego w gminie 1.4.3.2. Modernizacja oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem energooszczędnych rozwiązań
1.4.4. Działania zapewniające poprawę warunków prowadzenia produkcji rolnej	1.4.4.1. Remonty dróg dojazdowych do pól
1.4.5. Działania na rzecz polepszenia powiązań transportowych Gminy z otoczeniem.	1.4.5.1. Przeprowadzenie badania popytu na usługi transportu zbiorowego w przekroju czasowym i przestrzennym na obszarach ze złą dostępnością komunikacyjną 1.4.5.2. Uruchomienie połączeń dla poprawy dostępności usług komunikacji zbiorowej w gminie dla szczególnie ważnych kierunków i celów podróżowania

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel Operacyjny 1.5. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.5.1. Wzmocnienie OSP na terenie gminy	1.5.1.1. Doposażenie i wsparcie szkolenia jednostek OSP z terenu gminy w zakresie niezbędnym do zapewnienia wszechstronnego bezpieczeństwa mieszkańców

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
1.5.2. Zapobieganie klęskom żywiołowym	1.5.2.1. Identyfikacja i zaspokojenie potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego mieszkańców gminy 1.5.2.2. Przedsięwzięcia związane z zapobieganiem klęskom suszy i pożarom - identyfikacja możliwości i budowa/renowacja zbiorników umożliwiających retencję wody
1.5.3. Objęcie monitoringiem wizyjnym obszarów szczególnie narażonych	1.5.3.1. Budowa monitoringu wizyjnego i powiadamiania dla obiektów i obszarów szczególnie narażonych na zniszczenie lub działania sprzeczne z prawem
1.5.4. Wsparcie dla inicjatyw sąsiedzkich na rzecz powszechnego bezpieczeństwa	<i>(wsparcie będzie udzielane inicjatywom „oddolnym” – wynikającym z samoorganizacji społecznej)</i>

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel Operacyjny 1.6. Zapewnienie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i letniskowego	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.6.1. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy poprzez dalszą rozbudowę infrastruktury sieciowej i poprawę dostępności komunikacyjnej	1.6.1.1. Identyfikacja i zaspokojenie potrzeb w zakresie rozbudowy niezbędnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i sieci Internet na obszarach intensywnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej i letniskowej 1.6.1.2. Przedsięwzięcia związane z poprawą infrastruktury drogowej na terenach przewidzianych pod inwestycje mieszkaniowe
1.6.2. Określenie zasad zagospodarowania dla terenów szczególnie intensywnego rozwoju budownictwa	1.6.2.1. Opracowanie niezbędnych planów zagospodarowania przestrzennego
1.6.3. Zapewnienie skutecznej ochrony środowiska i estetyki gminy w odniesieniu do gospodarki odpadami	1.6.3.1. Prowadzenie akcji edukacyjnej wśród mieszkańców gminy na temat selektywnej zbiórki odpadów stałych i konsekwencji niewłaściwego postępowania z odpadami. 1.6.3.2. Wdrożenie instrumentów przeciwdziałania zaśmiecaniu terenu gminy odpadami

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel Operacyjny 1.7. Wykorzystanie lokalnych zasobów w realizacji funkcji rekreacyjnej i rozwoju budownictwa letniskowego na terenie gminy Zatory	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.7.1. Działania na rzecz zapewnienia dobrych warunków dla wypoczynku i uprawiania sportu w obiektach i na terenach otwartych, atrakcyjnych dla rekreacji	1.7.1.1. Budowa placów zabaw dla dzieci i boisk 1.7.1.2. (3.2.4.1) Budowa hali sportowej w Zatorach 1.7.1.3. Wykorzystanie sal sportowych na zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży oraz rekreację dorosłych 1.7.1.4. Zagospodarowanie wydzielonych terenów nad Narwią na potrzeby rekreacji, budowa małej infrastruktury w często odwiedzanych rejonach, w tym przy lasach
1.7.2. Rozwinięcie funkcji rekreacyjnej świetlic wiejskich	1.7.2.1. Rozszerzenie działalności świetlic jako miejsc spotkań, rekreacji, edukacji i kultury
1.7.3. Działania związane z rozwojem budownictwa rekreacyjnego	1.7.3.1. Przedsięwzięcia stymulujące rozwój zabudowy rekreacyjnej/letniskowej

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości i dostępności usług użyteczności publicznej oraz rozwój infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa	
Cel Operacyjny 1.8. Zapewnienie warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego poprzez lepszy dostęp do usług wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK)	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
1.8.1. Zapewnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego	1.8.1.1. Rozbudowa infrastruktury sieciowej na terenie jednostek gminnych 1.8.1.2. Przedsięwzięcia realizowane w celu zwiększenia ilości miejsc z dostępem do Internetu w otwartej przestrzeni (tzw. hot-spoty), m.in. w rejonie świetlic wiejskich 1.8.1.3. Rozbudowa sieci szerokopasmowego Internetu na terenie gminy

Cel strategiczny nr 2. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy

Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy będzie realizowany poprzez następujące cele i działania:

Tabela 5. Cel strategiczny nr 2. Obszar: SPOŁECZEŃSTWO

Cel strategiczny nr 2. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy	
Cel Operacyjny 2.1. Wzmocnienie instytucjonalne i kadrowe GOPS	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
2.1.1. Wzmocnienie systemu pomocy społecznej w Gminie	2.2.1.1-2. Szkolenia z nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w pomocy społecznej.
2.1.2. Działania edukacyjne na rzecz rozwoju kompetencji pracowników	2.1.2.1-2. Identyfikacja potrzeb i zapewnienie rozwoju kompetencji kadr pomocy społecznej w gminie Zatory
2.1.3. Wdrażanie usprawnień organizacyjnych – doskonalenie działań w zakresie obsługi osób korzystających z usług GOPS	2.1.3.1. Przedsięwzięcia związane z dostosowaniem do realizacji nowych zadań pomocy społecznej wynikających ze zmian prawa i wdrożeniem nowych instrumentów wsparcia <i>(Projekty do identyfikacji zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami GOPS i zasadami określonymi w RPO WM)</i>

Cel strategiczny nr 2. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy	
Cel Operacyjny 2.2. Wzrost zaspokojenia usług społecznych stosowanie do zmieniających się potrzeb społeczności i zagrożeń społecznych	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>2.2.1. Działania na rzecz zmniejszenia obszarów ubóstwa i wykluczenia społecznego dotyczącego mieszkańców gminy.</p> <p>2.2.2. Zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb osób niezamożnych i niepełnosprawnych oraz ich aktywizacji i integracji w społeczności gminy.</p> <p>2.2.3. Prowadzenie działań służących zapobieganiu patologiom wśród młodzieży, przeciwdziałaniu dysfunkcji w rodzinie i uzależnieniom.</p> <p>2.2.4. Rozwinięcie usług realizowanych siłami innych niż GOPS podmiotów - wspieranie realizacji usług z udziałem organizacji pozarządowych i pomocy sąsiedzkiej</p> <p>2.2.5 Rozszerzenie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia osób, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone na rynku pracy</p> <p>2.2.6. Przygotowanie i realizacja programów na rzecz rosnącej grupy osób starszych, które będą potrzebowały wsparcia pomocy społecznej i dostosowanej oferty kulturalnej</p>	<p>2.2.1.1. Wdrożenie instrumentów ekonomii społecznej</p> <p>2.2.2.1. Wykorzystanie funduszy UE dla zmniejszenia obszarów ubóstwa i wykluczenia społecznego w gminie Zatory <i>(projekty do identyfikacji i formułowania zgodnie z potrzebami)</i></p> <p>2.2.3.1. Przedsięwzięcia na rzecz zapobiegania zagrożeniom związanym z używaniem dopalaczy i narkotyków realizowane we współpracy ze specjalistami</p> <p>2.2.3.2. Uruchomienie punktu konsultacyjnego terapii uzależnień i usług psychologa - terapeuty rodzinnego</p> <p>2.2.6.1. Przedsięwzięcia mające na celu włączanie osób starszych w obszar aktywności społecznej, obywatelskiej i kulturowej (rozwój Klubów Seniora, Rad Senioralnych)</p> <p><i>(projekty do identyfikacji zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami i zasadami określonymi przez RPO WM, oraz uwzględniające wykorzystanie ekonomii społecznej, lokalnych i sąsiedzkich grup wsparcia, punktów konsultacyjnych)</i></p>

Cel strategiczny nr 2. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy	
Cel Operacyjny 2.3. Wsparcie dla zapewnienia zdrowia mieszkańców gminy	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>2.3.1. Działania na rzecz promocji zdrowia i profilaktyki zgodnie z zapisami ustawy o zdrowiu publicznym</p> <p>2.3.2. Działania na rzecz poprawy jakości usług POZ</p>	<p>2.3.1.1. Opracowanie i wdrożenie programu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia</p> <p>2.3.2.1. Wdrożenie mechanizmów monitoringu jakości usług świadczonych przez POZ na rzecz mieszkańców gminy Zatory</p>

Cel strategiczny nr 2. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy	
Cel Operacyjny 2.4. Rozszerzenie zakresu i wymiaru współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>2.4.1. Wsparcie organizacji społecznych i grup nieformalnych w realizacji działań na rzecz rozwoju tożsamości kulturowej i zintegrowania społeczności gminy Zatory</p> <p>2.4.2. Wspieranie realizacji inicjatyw rozwojowych LGD</p>	<p>2.4.1.1. Organizowanie przedsięwzięć upowszechniających dziedzictwo historyczne i tradycję kurpiowską</p> <p>2.4.1.2. Organizacja przedsięwzięć na rzecz integracji społeczności gminnej realizowanych z udziałem gminnych placówek oświatowych i biblioteki gminnej</p> <p>2.4.1.3. Modernizacja i wyposażenie świetlic wiejskich dla rozwoju lokalnych inicjatyw społecznych i kulturalnych</p> <p><i>(Szczegółowe projekty do identyfikacji wspólnie z partnerami społecznymi i do wprowadzenia w roczne programy współpracy z organizacjami społecznymi)</i></p>

Cel strategiczny nr 2. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy	
Cel Operacyjny 2.5. Rozwój współpracy międzysamorządowej w realizacji usług na rzecz społeczności i wspieraniu lokalnej gospodarki	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
2.5.1. Identyfikacja obszarów współpracy Gminy z innymi samorządami gminnymi oraz samorządem powiatowym i wojewódzkim	2.5.1.1. Projekty współpracy z Powiatem Pułuskim, sąsiadującymi gminami i Województwem Mazowieckim (<i>projekty do identyfikacji wspólnie z partnerami samorządowymi, w tym zakresu problemowego i terytorialnego</i>)

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności

Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności będzie realizowany poprzez następujące cele i działania:

Tabela 6. Cel strategiczny nr 3. OBSZAR SPOŁECZEŃSTWO

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie efektywności i skuteczności systemu edukacyjnego na terenie gminy	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
3.1.1. Poprawa efektywności systemu zarządzania i finansowania edukacji	3.1.1.1. Opracowanie diagnozy stanu i potrzeb w zakresie zarządzania placówkami oświatowymi w gminie Zatory 3.1.1.2. Określenie i zatwierdzenie planu działań na rzecz zwiększenia efektywności systemu edukacji, poprawy jakości kształcenia i zapewnienia trwałych dobrych wyników pracy szkół na obszarze gminy Zatory 3.1.1.3. Wzmocnienie mechanizmów monitorowania i oceny jakości kształcenia w szkołach gminnych
3.1.2. Wzmocnienie potencjału i kompetencji kadr zarządzających oświatą w gminie	3.1.2.1. Szkolenie i doradztwo dla kadry kierowniczej i pracowników placówek oświatowych w gminie oraz pracowników Gminy realizujących zadania w sferze edukacji – w zakresie sprawnego i efektywnego zarządzania placówkami, kształtowania umiejętności

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie efektywności i skuteczności systemu edukacyjnego na terenie gminy	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
3.1.3. Zwiększenie samodzielności poszczególnych szkół w pozyskiwaniu wsparcia zewnętrznego i realizacji projektów	<p>potrzebnych w procesie rozwijania kluczowych kompetencji uczniów, nauczania eksperymentalnego oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia (<i>kompetencje niezbędne do poruszania się na rynku pracy</i>), <i>właściwe postawy uczniów (kreatywność, innowacyjność, umiejętność pracy zespołowej)</i></p> <p>3.1.3.1. Szkolenia w zakresie aplikowania po środki zewnętrzne i zarządzania projektami</p> <p>3.1.3.2. Nawiązanie współpracy z innymi samorządami w zakresie poprawy oferty edukacyjnej oraz wspólnego aplikowania o fundusze zewnętrzne</p>

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.2. Rozwój oferty edukacyjnej i podniesienie jakości kształcenia w gminie	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>3.2.1. Podniesienie i utrwalenie jakości usług edukacyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach</p> <p>3.2.2. Rozwinięcie zakresu i poprawa jakości kształcenia kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych na rynku pracy: (<i>TIK, matematyczno-przyrodnicze, praktyczna znajomość języków obcych</i>) oraz właściwych postaw i umiejętności (<i>kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej i postaw sprzyjających przedsiębiorczości</i>)</p>	<p>3.2.1.1. Rozszerzenie oferty o dodatkowe nauczanie języków obcych</p> <p>3.2.1.2. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności</p> <p>3.2.1.3. Kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności</p>

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.2. Rozwój oferty edukacyjnej i podniesienie jakości kształcenia w gminie	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
3.2.3. Wsparcie dla stworzenia warunków do nauczania opartego na metodzie eksperymentu	3.2.3.1. Wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów, w szczególności przyrodniczych, matematyki, fizyki, chemii 3.2.3.2. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych i matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu 3.2.3.3. Kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów szczególnie w zakresie przedmiotów przyrodniczych i ścisłych
3.2.4. Rozwój infrastruktury wychowania fizycznego w gminie	3.2.4.1. (1.7.1.2) Budowa hali sportowej (w Zatorach) 3.2.4.2. Modernizacja istniejącego boiska sportowego oraz budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Pniewo.

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.3. Wdrożenie nowoczesnych narzędzi dydaktycznych w ofercie edukacyjnej szkół - zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości kształcenia podstawowego i gimnazjalnego	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
3.3.1. Zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) oraz rozwijanie kompetencji informatycznych nauczycieli i uczniów	3.3.1.1. Wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji innowacyjnych programów nauczania, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, modernizacja i doposażenie szkolnych pracowni komputerowych, budowa/rozbudowa szkolnych sieci Wi-Fi 3.3.1.2. Podnoszenie kompetencji cyfrowych

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.3. Wdrożenie nowoczesnych narzędzi dydaktycznych w ofercie edukacyjnej szkół - zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości kształcenia podstawowego i gimnazjalnego	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
	<p>nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego</p> <p>3.3.1.3. Przedsięwzięcia realizowane w celu podnoszenia kompetencji nauczycieli informatyki w zakresie nauki programowania,</p> <p>3.3.1.4. Kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów – wdrożenie programu rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania</p> <p>3.3.1.5. Realizacja projektów zwiększających wykorzystanie narzędzi TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych</p> <p>3.3.1.6. Zaplanowanie i wdrożenie efektywnych mechanizmów monitoringu (nadzoru) i oceny efektów wdrażanych projektów</p>

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
3.4.1. Wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających oferty szkół	3.4.1.1. Realizacja przedsięwzięć umożliwiających realizację zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszenia trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>3.4.2. Indywidualizacja pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia uczniów młodszych</p>	<p>terapeutycznym</p> <p>3.4.1.2. Realizacja przedsięwzięć umożliwiających realizację zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;</p> <p>3.4.1.3. Realizacja przedsięwzięć umożliwiających realizację warsztatów, porad i konsultacji związanych ze wsparciem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>3.4.1.4. Doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>3.4.2.1. Wybór i przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy</p>

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.5. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez zapewnienie pełnej dostępności edukacji przedszkolnej na obszarze gminy	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>3.5.1. Rozszerzenie zakresu oferty edukacji przedszkolnej poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w istniejących lub nowo utworzonych placówkach wychowania przedszkolnego - wsparcie dla rozwoju przedszkoli niepublicznych - realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej w istniejących miejscach wychowania przedszkolnego dostosowanie do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami 	<p>2.5.1.1. Objęcie opieką dzieci dotychczas nie uczestniczących w edukacji przedszkolnej</p> <p>2.5.1.2. Wzbogacenie oferty edukacji przedszkolnej (w ramach RPOWM):</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie miejsc edukacji przedszkolnej (budowa i adaptacja obiektów na potrzeby przedszkoli); - prowadzenie zajęć dodatkowych; - wsparcie nauczycieli edukacji przedszkolnej, w tym w zakresie pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami (<i>jako element projektu</i>)

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.6. Rozwój (szeroko rozumianej) edukacji ekologicznej	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>3.6.1. Działania edukacyjne i promocyjne budujące świadomość mieszkańców gminy w sferze ekologii i ochrony potencjału środowiskowego gminy</p>	<p>3.6.1.1. Pełna identyfikacja zasobów i potencjałów oraz wykorzystanie walorów środowiskowych (w tym obszarów NATURA 2000) dla rozwoju świadomości ekologicznej, eko-promocji gminy oraz powiązania z realizacją projektów edukacyjnej aktywności turystycznej i sportowej (szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe)</p> <p>3.6.1.2. Powiązanie działalności edukacyjnej dotyczącej ekologii, z rozwojem eko-turystyki w gminie Zatory</p>

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług edukacyjnych i wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności	
Cel operacyjny 3.7. Rozwój ustawicznej edukacji osób dorosłych jako kluczowego elementu budowania społeczeństwa opartego na wiedzy	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
3.7.1. Stworzenie (we współpracy z sąsiednimi samorządami i powiatem) warunków do ustawicznego kształcenia osób dorosłych w zakresie rozwijania potrzebnych na rynku pracy kompetencji kluczowych	3.7.1.1. Utworzenie Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji (w ramach PO WER) 3.7.1.2. Realizacja projektów kształtujących nawyki uczenia się przez całe życie i pomagających budować kompetencje poszukiwane na rynku pracy (<i>projekty do identyfikacji we współpracy z partnerami, w tym samorządowymi, społecznymi i zainteresowanymi uczestnikami</i>) 3.7.1.3. Wykorzystanie świetlic wiejskich oraz TIK (e-learning) dla realizacji działań związanych z edukacją osób dorosłych
3.7.2. Rozwój metod i narzędzi pracy nauczycieli z osobami dorosłymi	3.7.2.1. Opracowanie planu włączenia szkół i organizacji pozarządowych do partnerstwa w realizacji przedsięwzięć edukacyjnych dla osób dorosłych w gminie

Cel strategiczny nr 4 - Zwiększanie liczby i jakości lokalnych miejsc pracy oraz rozwój nowych sektorów lokalnej gospodarki

Cel nr 4 dotyczy wzmocnienia działalności gospodarczej na terenie gminy Zatory, rozwoju już funkcjonujących firm oraz działań na rzecz pozyskania inwestorów zewnętrznych. W szczególności dotyczy to inwestycji w dwa nowe sektory: „srebrnej ekonomii” - rozwijającej się różnorodnej działalności wytwórczej i usługowej, nakierowanej na osoby w wieku senioralnym, ale także obejmującej działania włączające te osoby w nurt życia gospodarczego i społecznego. Gmina Zatory ze względu na swoje położenie względem aglomeracji warszawskiej, jak i ze względu na walory przyrodnicze oraz atrakcyjność cenową gruntów, może stać się jednym z ośrodków rozwoju usług związanych z długotrwałym pobytem i rehabilitacją, kierowanych do zamożnych seniorów. Należy jednakże w rozwoju tego sektora uwzględnić uwarunkowania i potrzeby dotyczące zapewnienia wykwalifikowanego personelu, co wobec braku lokalnych zasobów, wiąże się m.in. z niezbędną poprawą komunikacji zbiorowej dla pozyskania części kadry z terenu aglomeracji lub pobliskich miast. Nie rozwiązanie tego problemu będzie kluczową barierą rozwojową dla srebrnej ekonomii.

Drugim z sektorów jest tzw. „zielona ekonomia” - dotycząca m.in. tworzenia miejsc pracy związanych z produkcją energii ze źródeł odnawialnych, efektywnością energetyczną, gospodarką wodną, ochroną jakości powietrza, odtwarzaniem i zachowaniem różnorodności biologicznej oraz rozwijaniem zielonej infrastruktury. Obejmuje ona również działania na obszarach podlegających różnym formom ochrony przyrody, m.in. Natura 2000. Potencjał rozwoju rynku pracy w obszarze zielonej ekonomii jest znaczny i co ważne – bardziej niż tradycyjne sektory - odporny na zmiany cyklu koniunkturalnego.

Rozwój przedsiębiorczości w gminie, będzie dotyczył głównie drobnej wytwórczości, handlu i usług adresowanych na rynek zewnętrzny (poza gminą). Sektorem, który może się rozwinąć będzie obsługa ruchu turystycznego – przede wszystkim eko-turystyki, turystyki weekendowej i letniej. Istotnym elementem lokalnej gospodarki jest rolnictwo, które należy wspierać pod kątem różnicowania działalności, jak i wyspecjalizowanego rozwoju. Nieodłącznie powinien być związany z tym rozwój drobnego przetwórstwa produktów rolnych.

Cel strategiczny zostanie osiągnięty poprzez osiągnięcie celów operacyjnych i realizację następujących działań:

Tabela 7. Cel strategiczny nr 4. OBSZAR GOSPODARKA

Cel strategiczny nr 4. Zwiększanie liczby i jakości lokalnych miejsc pracy oraz rozwój nowych sektorów lokalnej gospodarki	
Cel operacyjny 4.1. Wzmocnienie sektora przedsiębiorczości w gminie	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
4.1.1. Poprawa warunków do rozwoju lokalnych firm we współpracy z przedsiębiorcami	4.1.1.1. Przeprowadzenie badania klimatu dla przedsiębiorczości w gminie Zatory 4.1.1.2. Ustalenie stałej formuły współpracy Gminy z przedsiębiorcami, w tym w zakresie informacji gospodarczej i promocji
4.1.2. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i działania na rzecz pozyskania inwestorów poprzez rozwój oferty inwestycyjnej i zwiększenie rozpoznawalności gminy Zatory	4.1.2.1. Utworzenie gminnego zasobu gruntów na potrzeby rozwoju gospodarczego 4.1.2.2. Sukcesywne przygotowywanie terenów do zorganizowanej działalności inwestycyjnej (scalanie i podział na działki, rozbudowa sieciowej infrastruktury technicznej i dróg).
4.1.3. Działania realizowane wspólnie z sąsiednimi samorządami i powiatem na rzecz ustawicznego kształcenia osób dorosłych w zakresie rozwijania potrzebnych na rynku pracy kompetencji kluczowych	4.1.2.3. Opracowanie oferty inwestycyjnej Gminy, we współpracy z partnerami gospodarczymi 4.1.3.1. Przedsięwzięcia realizowane w ramach PO

Cel strategiczny nr 4. Zwiększanie liczby i jakości lokalnych miejsc pracy oraz rozwój nowych sektorów lokalnej gospodarki	
Cel operacyjny 4.1. Wzmocnienie sektora przedsiębiorczości w gminie	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>4.1.4. Działania na rzecz wzmocnienia i różnicowania działalności gospodarstw rolnych</p>	<p>WER i RPO WM w zakresie rozwoju kompetencji potrzebnych na rynku pracy, wsparcie inicjatyw podmiotów zewnętrznych (PUP, LGD, przedsiębiorcy)</p> <p>4.1.3.2. Wpieranie działań na rzecz tworzenia pozarolniczych miejsc pracy, zwłaszcza dla absolwentów szkół oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców.</p> <p>4.1.4.1. Organizacja miejsca do sprzedaży lokalnych produktów wytwarzanych przez gospodarstwa rolne i przedsiębiorców</p> <p>4.1.4.2. Wsparcie organizacyjne i doradcze dla procesów różnicowania działalności gospodarczej na terenach wiejskich, w tym wspieranie drobnego przetwórstwa i tworzenia gospodarstw agroturystycznych</p> <p>4.1.4.3. Wspieranie przestawienia się gospodarstw rolnych na produkcję metodami ekologicznymi, tzw. rolnictwo ekologiczne</p> <p>4.1.4.4. Wdrożenie instrumentów wsparcia dla gospodarstw podejmujących produkcję ekologiczną lub różnicujących działalność</p>

Cel strategiczny nr 4. Zwiększanie liczby i jakości lokalnych miejsc pracy oraz rozwój nowych sektorów lokalnej gospodarki	
Cel operacyjny nr 4.2. Rozwój nowych branż w gospodarce lokalnej	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
4.2.1. Działania wspierające inwestycje w obszarze „srebrnej ekonomii”	4.2.1.1. Opracowanie analizy potencjałów, planów rozwoju i promocji gminnej oferty na rzecz tzw. „srebrnej ekonomii” 4.2.1.2. Opracowanie i aktualizowanie oferty inwestycyjnej gminy Zatory dla sektora srebrnej ekonomii
4.2.2. Działania wspierające inwestycje w obszarze „zielonej ekonomii”	4.2.2.1. Opracowanie programu rozwoju zielonej gospodarki na terenie gminy Zatory, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Natura 2000 4.2.2.2. Analiza możliwości wykorzystania biomasy i innych paliw ze źródeł odnawialnych na obszarze gminy

Cel strategiczny nr 4. Zwiększanie liczby i jakości lokalnych miejsc pracy oraz rozwój nowych sektorów lokalnej gospodarki	
Cel operacyjny nr 4.3. Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką wiejską, agroturystyką i rekreacją	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
4.3.1. Identyfikacja lokalnych zasobów materialnych i niematerialnych wspierających tworzenie sektora usług turystycznych i rekreacyjnych w gminie Zatory	4.3.1.1. Opracowanie programu rozwoju sektora turystycznego i rekreacji na terenie gminy z uwzględnieniem dziedzictwa historycznego i lokalnych tradycji 4.3.1.2. Inwentaryzacja materialnych obiektów i niematerialnego dziedzictwa historycznego na obszarze gminy. 4.3.1.3. Wykorzystanie odcinka Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej, utworzenie w oparciu o Szlak ścieżki edukacyjnej dla rozwoju turystyki w gminie Zatory

Cel strategiczny nr 4. Zwiększanie liczby i jakości lokalnych miejsc pracy oraz rozwój nowych sektorów lokalnej gospodarki	
4.3.2. Wsparcie rozwoju sportów amatorskich, funkcji rekreacyjnej oraz turystyki weekendowej i specjalistycznej na terenie gminy	<p>4.3.1.4. Nawiązanie współpracy z grupami rekonstrukcyjnymi i organizacja cyklicznych rekonstrukcji historycznych na terenie gminy</p> <p>4.3.1.5. Właściwe oznakowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie.</p> <p>4.3.2.1. Opracowanie planu rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej na terenie gminy</p> <p>4.3.2.2. Sukcesywna rozbudowa infrastruktury służącej turystyce i rekreacji</p> <p>4.3.2.3. Budowa we współpracy z Gminą Pokrzywnica przystani dla jednostek pływających na rzece Narew</p> <p>4.3.2.4. Utworzenie nowych szlaków turystycznych oraz wytyczenie atrakcyjnych tras rowerowych</p>
4.3.3. Działania wspierające tworzenie gospodarstw agroturystycznych na terenie gminy	<p>4.3.3.1. Zorganizowanie we współpracy z LGD, szkoleń dla rolników zainteresowanych prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych</p> <p>4.3.3.2. Wdrożenie instrumentów wsparcia dla gospodarstw podejmujących działalność agroturystyczną</p>

Cel strategiczny nr 4. Zwiększanie liczby i jakości lokalnych miejsc pracy oraz rozwój nowych sektorów lokalnej gospodarki	
Cel operacyjny nr 4.4. Poprawa rozpoznawalności gminy Zatory i kreowanie jej wizerunku.	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
4.4.1. Działania poprawiające rozpoznawalność gminy Zatory i kreujące jej wizerunek jako miejsca przyjaznego mieszkańcom, inwestorom i osobom przyjezdnym	<p>4.4.1.1. Opracowanie i realizacja kompleksowego Programu Promocji Gminy Zatory, skierowanego do potencjalnych inwestorów, a także mieszkańców i turystów</p> <p>4.4.1.2. Uwzględnienie wsparcia promocyjnego przedsiębiorczości w opracowanym Programie</p>

Cel strategiczny nr 4. Zwiększenie liczby i jakości lokalnych miejsc pracy oraz rozwój nowych sektorów lokalnej gospodarki	
(korelacja z celem 5.2.2.)	<p>Promocji Gminy Zatory (współdziałanie z podmiotami gospodarczymi z terenu gminy)</p> <p>4.4.1.3. Budowa sieci współpracy partnerskiej z innymi Gminami w zakresie informacji gospodarczej i promocji</p>

Cel strategiczny nr 5 - Rozwój zarządzania długoterminowego, współpracy partnerskiej oraz systemów komunikacji i promocji

Rozwój zarządzania długoterminowego, współpracy partnerskiej oraz systemów komunikacji i promocji będzie realizowany poprzez następujące cele i działania:

Tabela 8. Cel strategiczny nr 5. OBSZAR ZARZĄDZANIE i RELACJE ZEWNĘTRZNE

Cel strategiczny nr 5. Rozwój zarządzania długoterminowego, współpracy partnerskiej oraz systemów komunikacji i promocji	
Cel operacyjny nr 5.1. Wysoka jakość zarządzania Gminą. Sprawna, efektywna i działająca w partnerstwach administracja samorządowa	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
5.1.1. Systematyczny wzrost kompetencji personelu Urzędu Gminy i jej jednostek organizacyjnych	<p>5.1.1.1. Zapewnienie systematycznych szkoleń dla pracowników UG związanych ze wszystkimi świadczonymi usługami</p> <p>5.1.1.2. Działania szkoleniowe upowszechniające strategiczne podejście do zarządzania rozwojem gospodarczym w gminie i jej obszarze funkcjonalnym oraz metod i narzędzi opracowywania i realizacji zarządczego Wieloletniego Planu Inwestycyjnego oraz projektów technicznych i społecznych</p> <p>5.1.1.3. Zapewnienie szkoleń i innych form rozwoju kompetencji kadr w zakresie pozyskiwania funduszy i zarządzania projektami</p> <p>5.1.1.4. Doskonalenie kompetencji kadr JST w zakresie opracowywania ofert inwestycyjnych oraz obsługi inwestorów oraz realizacji - wspólnie z innymi JST - inwestycji w obszarach</p>

Cel strategiczny nr 5. Rozwój zarządzania długoterminowego, współpracy partnerskiej oraz systemów komunikacji i promocji	
Cel operacyjny nr 5.1. Wysoka jakość zarządzania Gminą. Sprawna, efektywna i działająca w partnerstwach administracja samorządowa	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>5.1.2. Doskonalenie jakości i efektywności funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych</p> <p>5.1.3. Rozszerzenie zakresu usług świadczonych elektronicznie</p> <p>5.1.4. Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i polityki przestrzennej</p> <p>5.1.5. Wdrażanie w administracji lokalnej rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami w obszarach istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej (podatki i opłaty lokalne, zarządzanie nieruchomościami, obsługa inwestorów)</p>	<p>funkcjonalnych</p> <p>5.1.2.1. Wdrożenie rozwiązań zarządczych i organizacyjnych poprawiających efektywność działania jednostek organizacyjnych gminy, w tym kontroli zarządczej</p> <p>5.1.2.2. Doskonalenie jakości usług administracyjnych poprzez porównanie wskaźników realizacji i efektywności (oparcie na kontroli zarządczej, Wspólnej Metodycy Oceny CAF i budżetowaniu zadaniowym)</p> <p>5.1.3.1. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej Urzędu Gminy</p> <p>5.1.3.2. Wprowadzenie nowych usług świadczonych drogą elektroniczną oraz podniesienie funkcjonalności i jakości już świadczonych usług</p> <p>5.1.4.1. Podnoszenie kompetencji kadr i usprawnienie konsultacji społecznych dotyczących działań w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej (w tym w ramach działań 2.19 PO WER)</p> <p>5.1.5.1. Profesjonalne przygotowanie i udostępnienie danych z rejestrów do ponownego ich wykorzystania przez obywateli i przedsiębiorców</p> <p>5.1.5.2. Rozwinięcie usług świadczonych w obszarze geoinformacji, planowania przestrzennego i rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1.5.3. Opracowanie i wdrożenie w gminie operacyjnego zakresu zasad i procedur</p>

Cel strategiczny nr 5. Rozwój zarządzania długoterminowego, współpracy partnerskiej oraz systemów komunikacji i promocji	
Cel operacyjny nr 5.1. Wysoka jakość zarządzania Gminą. Sprawna, efektywna i działająca w partnerstwach administracja samorządowa	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>5.1.6. Zapewnienie warunków dla przyspieszenia rozwoju gminy poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym funduszy UE.</p> <p>5.1.7. Działania informacyjne i szkoleniowe zorientowane na praktyczne możliwości wykorzystania systemu monitorowania do podejmowania działań modernizacyjnych w samorządzie z wykorzystaniem benchmarkingu oraz benchlearningu</p>	<p>współpracy z inwestorami oraz innymi JST</p> <p>5.1.5.4. Budowa lokalnych sieci współpracy na rzecz obsługi inwestora z udziałem instytucji otoczenia biznesu oraz publicznych służb zatrudnienia</p> <p>5.1.5.5. Elektronizacja procesu obsługi inwestora w szczególności dostępu do informacji o ofercie inwestycyjnej</p> <p>5.1.7.1. Organizowanie grup wymiany doświadczeń i współpracy partnerskiej z innymi JST, także w wymiarze międzynarodowej</p>

Cel strategiczny nr 5. Rozwój zarządzania długoterminowego, współpracy partnerskiej oraz systemów komunikacji i promocji	
Cel operacyjny 5.2. Doskonalenie systemu komunikacji, promocji i budowania marki gminy	
Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
<p>5.2.1. Poprawa spójności komunikacyjnej wewnętrznej i zewnętrznej</p> <p>5.2.2. Poprawa skuteczności promocyjnej (wizerunkowej) Gminy w celu zwiększania aktywności i integracji społecznej, promowania osiągnięć rozwojowych i operacyjnych gminy oraz pozyskiwania nowych</p>	<p>5.2.1.1. Opracowanie i wdrożenie procedur komunikacji społecznej i narzędzi informacyjnych – tradycyjnych i uwzględniających wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (strona www, BIP, platformy dyskusyjne i fora społecznościowe)</p> <p>5.2.2.1. Opracowanie i wdrożenie planów budowania marki gminy jako miejsca o określonej tożsamości kulturowej, atrakcyjnego dla osiedlania się, rekreacji i przedsiębiorczości, w tym w oparciu o walory lokalizacyjne, kulturowe i środowiskowe</p>

<p>mieszkańców, przedsiębiorców i osób (korelacja z celem 4.4.)</p>	<p>5.2.2.2. Opracowanie i wdrożenie koncepcji współpracy z partnerami społecznymi, publicznymi i prywatnymi w zakresie wymiany informacji i wspólnej promocji przedsięwzięć realizowanych w partnerstwach</p> <p>5.2.2.3. Stworzenie kalendarza cyklicznych imprez lokalnych promujących gminę Zatory - organizacja imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych umożliwiających napływ turystów i integrację mieszkańców</p>
---	--

8. System wdrażania i finansowania Strategii

8.1. Wprowadzenie

Projekty wdrożeniowe Strategii finansowane będą z następujących źródeł:

- budżet Gminy (środki własne),
- budżet państwa,
- budżet powiatu pułtuskiego (projekty realizowane w partnerstwie)
- budżet województwa mazowieckiego
- fundusze celowe,
- programy realizowane przy współfinansowaniu z funduszy Unii Europejskiej oraz innych państw lub organizacji i instytucji,
- wkład prywatny, w tym wnoszony w formie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP)
- inne źródła.

Podstawowym źródłem finansowania planów strategicznych będą środki budżetu Gminy, oraz pozyskane fundusze zewnętrzne, które pozwolą na zrealizowanie większej ilości zadań, zgodnie z określonymi przez władze gminy priorytetami. Dlatego też pozyskiwanie środków zewnętrznych na wykonywanie projektów rozwojowych gminy powinno być traktowane w sposób priorytetowy. Konieczne zatem jest zabezpieczanie środków własnych przeznaczonych na sfinansowanie wkładu własnego dla projektów współfinansowanych oraz na sporządzanie dokumentacji dla projektów wpisujących się w cele Strategii. Dla skutecznego wdrożenia strategii powinien zostać opracowany **Wieloletni Plan Inwestycyjny** na lata 2016-2019 z perspektywą do 2025 r., oparty na priorytetach, kryteriach wyboru projektów i rankingu oraz realistycznym montażu finansowym, zakładającym maksymalizację zaangażowania budżetu gminy w finansowanie inwestycji. W praktyce oznacza to zarówno poprawę skuteczności pozyskania dochodów, jak i ściślejszą kontrolę oraz ograniczenie wydatków bieżących. W tym ostatnim przypadku należy mówić przede wszystkim o zwiększeniu efektywności wydatków. Pozyskanie funduszy zewnętrznych jest konieczne ale jest obarczone znacznym ryzykiem, a ponadto realne wydatkowanie środków zewnętrznych (z funduszy strukturalnych UE) nastąpi nie wcześniej niż w II połowie 2016 roku. Należy zwrócić

uwagę, że w obecnej perspektywie finansowej UE, warunki pozyskania dofinansowania projektów przez małe samorządy położone poza obszarami funkcjonalnymi, uległy drastycznemu pogorszeniu. Przesunięciu na rzecz podmiotów gospodarczych uległa znaczna część środków, zmieniły się również priorytety UE uniemożliwiając kontynuowanie polityki inwestycyjnej przyjętej w poprzedniej perspektywie finansowej (2007-2013). Uwzględniając te okoliczności, należy liczyć się z koniecznością zmiany podejścia w przygotowaniu projektów i wniosków o dofinansowanie z w/w źródeł. Odrębnym zagadnieniem jest przygotowanie Gminy do wejścia we współpracę na zasadach partnerstwa między samorządowego i publiczno-prywatnego. Władze Gminy powinny określić obszary tego partnerstwa i przystąpić do wdrożenia. Jedną z opcji jest nawiązanie współpracy partnerskiej w układzie kilku samorządów i partnera prywatnego w dziedzinach, w których jest to możliwe.

8.2. Systemy zarządzania

– zapewnienie efektywności i skuteczności urzędu gminy i jej jednostek organizacyjnych w realizacji strategii w wymiarze operacyjnym, finansowym i przestrzennym

Efektywne i skuteczne realizowanie strategii rozwoju Gminy stanowi wyzwanie dla kierownictwa i całej struktury organizacyjnej Gminy.

W wymiarze **organizacyjnym** (efektywność operacyjna i inwestycyjna) wskazane jest:

- Przekładanie celów strategicznych i operacyjnych organizacji na odpowiednie plany i zadania dla jej komórek organizacyjnych i poszczególnych pracowników,
- Opracowywanie polityki zarządzania zasobami ludzkimi na podstawie strategii i planów organizacji, z uwzględnieniem koniecznych kompetencji pracowników (kwalifikacji, umiejętności i postawy),
- Stworzenie struktur wewnętrznych zarządzanych zadaniowo i projektowo, szczególnie w przypadku realizacji projektów o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gminy,
- Określenie mierzalnych celów krótko- i długoterminowych dla wszystkich poziomów i obszarów organizacji, zgodnie z wytycznymi kontroli zarządczej,
- Rozwijanie systemu kontroli zarządczej, obejmującego zarządzanie ryzykiem i wewnętrzny system kontroli finansowej, oraz stałe monitorowanie wyników organizacji w zakresie celów strategicznych i operacyjnych
- Regularne gromadzenie i analizowanie odpowiednich informacji o istotnych zmiennych, takich jak rozwój sytuacji polityczno-prawnej, społeczno-kulturowej, społecznej, ekologicznej, gospodarczej, technologicznej i demograficznej,
- Inicjowanie i organizowanie zadaniowych relacji partnerskich oraz opracowywanie i wdrażanie wspólnych projektów z innymi organizacjami sektora publicznego, w tym identyfikacja potrzeb zawierania długoterminowych partnerstw publiczno-prywatnych.

W wymiarze **gospodarki finansowej**:

- Dostosowywanie gospodarki finansowej gminy i jej jednostek organizacyjnych do celów strategicznych,
- Wprowadzenie metodologii zapewniających spójność prognozowania finansowego i planowania inwestycyjnego, w tym stosowanie metod i kryteriów priorytetyzacji inwestycji i powiązania planowania finansowego z metodologią analizy finansowej gminy (GFAM)
- Opieranie decyzji inwestycyjnych i kontroli finansowej na analizie kosztów i korzyści (AKK), zasadzie trwałego/zrównoważonego rozwoju oraz kosztów jednostkowych usług.
- Uwzględnianie w dokumentach budżetowych danych o efektywności, takich jak informacje o osiągniętych celach, w kontekście efektów bezpośrednich i długofalowych.
- Analiza ryzyk i szans wynikających z decyzji finansowych, w ramach prowadzonej kontroli zarządczej I i II stopnia.
- Zapewnienie przejrzystości finansów i budżetu.
- Ocenianie bieżących zadań pod kątem efektów bezpośrednich (dostarczanych produktów i usług) i skutków długofalowych (oddziaływanie w społeczeństwie) oraz jakości planów strategicznych i operacyjnych,
- Opracowanie i stosowanie metod pomiaru efektywności jednostek organizacyjnych na wszystkich poziomach, porównując zależności pomiędzy nakładami a efektami (efektywność) oraz pomiędzy efektami a następstwami (skuteczność).

W wymiarze **przestrzennym** (wizja i spójność przestrzenna):

- Realizacja polityk i planów przestrzennych i zapewnienie ich spójności z aktualizowanymi dokumentami strategicznymi, w tym z koncepcjami zagospodarowania poszczególnych miejscowości Gminy oraz obszarami niezabudowanymi, m.in. w podziale na obszary rozwoju gospodarczego, mieszkaniowego, rekreacyjnego i przestrzeni publicznej, z wnikliwym uwzględnieniem potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów gminy,
- Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zharmonizowanych z polityką przestrzenną

W wymiarze **komunikacji wewnętrznej i społecznej** oraz wizerunkowej:

- Stworzenie warunków dla efektywnej komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej budującej integrację i aktywność społeczną,
- Budowanie i utrzymywanie partnerstwa i sieci współpracy z ważnymi interesariuszami (obywatele, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia zawodowe, przedsiębiorcy, inne władze publiczne),
- Budowanie i podnoszenie publicznej świadomości, reputacji i uznania dla Gminy, jej tożsamości, walorów oraz świadczonych przez nią usług. Opracowywanie koncepcji marketingu (marka gminy i jej wybranych produktów i usług, promocja gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania) i jej upowszechnianie.

9. Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii

Aby zrealizować ambitne cele wyznaczone w Strategii konieczne jest podjęcie działań o charakterze partnerskim pomiędzy władzami Gminy i społecznością lokalną. Niezbędne jest ich rzetelna realizacja, monitoring i ocena. Innym wymiarem partnerstwa jest współpraca między samorządami. Ma ona decydujący wpływ na skuteczność wdrażania strategii, zwłaszcza w odniesieniu do rozwoju infrastruktury drogowej, transportu, ochrony środowiska, ale także sfery społecznej. Znaczenie tej współpracy będzie coraz większe i musi być uwzględnione w polityce władz samorządowych. Znajduje to odzwierciedlenie w dokumentach i rozstrzygnięciach przyjętych na szczeblu krajowym i regionalnym.

Kluczowym działaniem w tym procesie będzie promowanie Strategii oraz dystrybucja informacji na temat jej wdrażania - jako czynników, które zapewniają zainteresowanie i aktywny udział mieszkańców we współkreowaniu polityki rozwojowej Gminy.

W tym kontekście kluczowymi podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie Strategii będą oprócz wszystkich jednostek organizacyjnych Samorządu Gminy:

- Powiat pułtuski i jego jednostki organizacyjne
- Marszałek Województwa Mazowieckiego
- Gminy położone w sąsiedztwie Gminy Zatory
- Lokalne organizacje pożytku publicznego i inne organizacje społeczne.

10. Wskaźniki i sposób monitorowania oraz ewaluacji Strategii

System monitorowania strategii jest elementem kontroli zarządczej, której celem zgodnie z ustawą o finansach publicznych i wytycznymi MF jest m.in. zapewnienie skuteczności i efektywności oraz analiza zagrożeń i ryzyka w działaniach gminy i jej jednostek organizacyjnych. Wskaźniki monitorowania są w tym systemie niezbędnym elementem stosowania tzw. mechanizmów kontroli realizacji celów strategicznych i operacyjnych.

Poniżej wymienione wskaźniki monitoringowe, zgodnie ze Standardami Kontroli zarządczej są: [1] „elastyczne i dostosowane do potrzeb i wielkości Gminy oraz [2] są tak dobrane, aby koszty wdrożenia i stosowania mechanizmów kontroli (analizy wskaźnikowej) nie były wyższe niż uzyskane dzięki nim korzyści.

Monitoring realizowany będzie w odniesieniu do realizowanych celów oraz działań operacyjnych i będzie oprócz analizy ilościowej i jakościowej dostarczał informacji dotyczących.:

[1] przesłanek do aktualizacji zapisów Strategii, oraz [2] głównych problemów w realizacji celów Strategii.

Wskaźniki realizacji strategii będą pozyskiwane głównie z następujących źródeł:

- budżetu Gminy i sprawozdawczości budżetowej,
- kontroli zarządczej,

- sprawozdawczości z realizowanych projektów, w tym sprawozdawczości i rozliczeń projektów dofinansowywanych ze środków zewnętrznych,
- ewidencji i baz danych będących w dyspozycji Gminy,
- od innych podmiotów,
- statystyki publicznej.

Jednym z narzędzi monitoringu będzie analiza wskaźnikowa. Odnosi się ona do rzeczowych i natychmiastowych efektów przedsięwzięć, które Gmina realizować będzie w ramach poszczególnych celów operacyjnych.

Dane zgromadzone poprzez system wskaźników opierające się na określonych przez niego wartościach, zostaną wykorzystane także do oceny Strategii. Proces monitorowania Strategii powinien zostać uporządkowany w procedury i przyjęty zarządzeniem Wójta do stosowania przez wszystkie jednostki gminne uczestniczące we wdrażaniu Strategii.

Dane zgromadzone poprzez analizę wskaźnikową zostaną wykorzystane także do oceny (ewaluacji) Strategii.

Wskaźniki monitoringu Strategii Rozwoju Gminy

Najważniejszymi wskaźnikami w odniesieniu do rzeczowych efektów działań są:

- liczba oddanych produktów lub liczba nowych użytkowników, np. liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub/i do przydomowych oczyszczalni ścieków, liczba gospodarstw domowych i budynków użyteczności publicznej wykorzystujących odnawialne źródła energii, liczba osób korzystających z obiektów sportowych i rekreacyjnych na jeden obiekt,
- parametry ilościowe, jakościowe i techniczne produktów, np. długość zmodernizowanych dróg o nawierzchni asfaltowej (km), długość wybudowanych chodników (km), długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (w km), powierzchnia w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha, % zmiany),
- rezultaty działań, np. średnie zmniejszenie zużycia energii/rok, ilość pozyskanej energii odnawialnej/rok.

Wskaźniki i sposób ewaluacji Strategii

Ocena (ewaluacja) podobnie jak monitoring stanowi narzędzie wykorzystywane w zarządzaniu strategicznym. W przypadku Strategii Rozwoju ma ona dwojakie znaczenie: po pierwsze – dostarczy informacji koniecznych do przeprowadzenia ewentualnych aktualizacji zapisów Strategii, a po drugie – całościowa ocena końcowa będzie stanowiła podstawę do stworzenia kolejnego dokumentu strategicznego.

Wyniki oceny przyjmą formę raportu, który zostanie opracowany na podstawie danych zgromadzonych poprzez system monitoringu oraz analiz dokonanych przez Urząd Gminy.

Ocena przeprowadzana zostanie w II połowie 2018 r. i będzie ona bazą do prac nad aktualizacją Strategii na dalszą część obecnego okresu programowania (perspektywy finansowej UE). Analogicznie jak monitoring, ewaluacja powinna być prowadzona według określonej i zatwierdzonej przez Wójta Gminy procedury.

Zakłada się, że niezbędne będzie opracowanie własnego zestawu wskaźników ewaluacji.

System oceny stosowany w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej obejmuje m.in. następujące elementy:

- trafność – czy wyznaczone cele odpowiadają potrzebom,
- efektywność – jaki jest stosunek uzyskanych efektów do poniesionych nakładów,
- skuteczność – czy zrealizowano zaplanowane działania,
- użyteczność – czy osiągnięte efekty (produkty i rezultaty) są zgodne z potrzebami mieszkańców gminy,
- trwałość – czy efekty osiągnięte w wyniku realizacji Strategii są trwałe w długookresowej perspektywie czasowej.

Proponowane wskaźniki ewaluacji:

- jakość nawierzchni dróg
- jakościowa ocena warunków bezpieczeństwa na drogach gminnych i powiatowych
- jakościowa ocena dostępności komunikacyjnej miejscowości w gminie
- czas dojazdu komunikacją zbiorową do Warszawy, Pułtuska, Wyszkowa i Serocka
- liczba połączeń na dobę z najbliższymi miastami
- poprawa stanu powietrza w wyniku ograniczenia niskiej emisji
- ocena jakości wody dostarczanej wodociągiem, ocena niezawodności dostaw
- odsetek zajęć prowadzonych z pełnym wykorzystaniem technologii komunikacyjno-informacyjnych
- poprawa (i jej trwałość) wyników egzaminów gimnazjalnych i testów 6-klasistów w poszczególnych szkołach
- stopień zaspokojenia potrzeb na miejsca w przedszkolach
- wielkość dochodów z PIT oraz CIT
- stopa bezrobocia
- liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy
- stopień wykorzystania OZE
- sprawność działania podmiotów samorządowych.

II. Zgodność i spójność Strategii z innymi dokumentami programowymi

Strategia Rozwoju Gminy Zatory była opracowywana przy założeniu zapewnienia jej pełnej zgodności ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego i innymi wojewódzkimi oraz powiatowymi i gminnymi dokumentami programowymi.

Strategia Rozwoju Gminy wpisuje się w cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030.

Wykonanie zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Gminy przyczyni się do realizacji celów strategicznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Mazowsza:

- Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średnio zaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym,
- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
- Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy są zgodne z dwoma ramowymi celami strategicznymi Strategii Województwa Mazowieckiego jakimi są:

1. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.
2. Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska.

Załączniki

1. Raport stanu Gminy Zatory. Analiza SWOT.
2. Podsumowanie ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców w trakcie opracowania strategii rozwoju gminy Zatory.